

Bohoslužby v Zábřeze 5.listopadu 2017

Mt 23, 1-12

Milé sestry, milí bratři, každé společenství potřebuje nad sebou vnímat nějakou autoritu, aby se postupně nezačalo rozkládat. Autorita přitom není něco vymahatelného, ale je daná na základě zkušenosti, na základě poznání její vlastní morální kvality. Je svorníkem společenství, protože ho nejen umí sjednocovat, ale také k něčemu pozitivnímu vést. Je tedy důležité, aby autorita nebyla spojována jen s mocí, ale také s důvěryhodností. Bez ní je totiž vnímána jako něco nejen vnuceného, ale také podezřelého. A podezřelé, nedůvěryhodné pak je i to, k čemu autorita ukazuje, nebo by měla ukazovat.

Zcela jednoznačnou autoritou nad lidským životem je Bůh. O tom jistě není pochyb. Jenže tato autorita je často spojená s autoritou těch, kdo k němu ukazují, kdo jsou s ním nějak spojení v tomto světě. Pro získání autority v Bohu je důležité, jakým způsobem jednají jeho svědkové, protože skrze ně je ostatními Bůh vnímán. A zde může docházet k jistému napětí, když tato autorita ukazující k Bohu začíná pokulhávat, začíná nějakým způsobem selhávat. To je právě situace, do které vstupuje svým působením Ježíš.

Svědky Božího jednání se v době Ježíšově stávají zákoníci a farizeové. Jak tu Ježíš konstatuje, zasedli na stoličce Mojžíšově, tedy jsou těmi, kdo učí Mojžíšův zákon, kdo ukazují cestu k jeho naplnění. Tento zákon je důležitým prvkem ve vztahu k Hospodinu, proto jsou tak důležití jeho učitelé. A je pravda, že jejich autorita není zase až tak zpochybnitelná. Alespoň na první pohled. Řekněme, že tito učitelé patří k lepší třídě obyvatel. Mají vznešené chování, jak se také dočítáme, zbožnost z nich doslova číší z každého kroku. Skutečně není pochyb, že se jedná o důstojné reprezentanty Božího majestátu. Stačí se podívat, jak se oblékají, jaké mají modlitební řemínky, jak se modlí, jak moudře a učeně mluví. To musí skutečně zapůsobit. Tomu odpovídá i zpětná vazba, tedy způsob, jak je ostatní přijímají. Zdraví je, dávají jim čestná místa. Možná je to už jakási nepsaná povinnost, možná ale také skutečný výraz úcty.

Vnější efekty bývají přitažlivé. To si můžeme uvědomit i sami u sebe, vidíme to v dnešním světě stejně, jako tomu bylo před dvěma tisíci lety. Máme uznání, někdy třeba i tiše závidíme, když vidíme veliké projevy zbožnosti. Režim, ve kterém jsem se narodil, měl tuším pro takové věci příhodné slůvko – angažovanost. Není důležité, co si člověk myslí, hlavně musí být angažovaný, být aktivní, dělat gesta, vytvářet efekt zanícenosti. Pak se to nějak propojí, že když člověk je pokřtěný, chodí do náboženství, přijme konfirmaci či je biřmován, zapojí se do mládeže nebo spolča, občas přijde do kostela, zapojí se do nějaké mimokostelní aktivity, tak je z něj přeci dobrý evangelík či katolík. Získává si obdiv těch, co to tak dobře nezvládají, má svou vážnost, protože nastavuje laťku na úroveň, kterou mnozí nedosáhnou.

Ježíš to hodnotí, že jistě se jedná o vzory, které je třeba vnímat dobře, mají co říct, můžeme od nich hodně přijmout. Zároveň však musíme myslet na jednu důležitou věc. Ona teorie, to, co je vnímáno na povrchu, se může hodně lišit od praxe. Vzorné plnění vnějších náboženských povinností nemusí vypovídat nic o vnitřním vztahu k Bohu. Zde je také potřeba se zamyslet, o jakém Bohu vlastně takový vzor vypovídá? Co vidí lidé, kteří sledují zbožnost farizeů a zákoníků? Vidí, že vztah k Bohu je něco, co stojí hodně sil. Ano je to lákavé, dává to člověku vážnost, ale ta je dána tím, že právě my na něco takového nemůžeme dosáhnout. Takto ctěný Bůh je svým způsobem vzdálený. Je to jednoduchá rovnice. Na těch různých vzorech vidíme, že Bohu se líbí, když jej někdo uctívá takto zbožně, když o něm moudře a skvěle mluví. Pokud se takovému člověku nemůžu moc vyrovnat, potom se asi moc Bohu líbit nemůžu. A pokud se Bohu líbit nemůžu, potom jen těžko dosáhnou na jeho spravedlnost, těžko před ním můžu obstát.

To je ale jen jedna část pohledu na Boha. S ní souvisí ta druhá, která může být opačným pólem vnímání Božího majestátu. Neosobní, vzdálený Bůh je někdo odtážený od lidského života. Pak je jen krůček k tomu, aby se život přestal točit kolem něj, aby se z toho, co tvoří rámec vztahu k Bohu, stalo spíše nějaké kulturní pozadí lidského života. Vlastně se může stát, že si zvykne na jakýsi folklor, kde je běžnou součástí účast na bohoslužebném a svátostném životě církve, ale nějak se to začíná míjet s naším vlastním životem. Pak třeba přicházím, abych ve zpovědi, či modlitbě vyznal své hříchy Bohu, ale ztrácím ze zřetele, že hřích není jen něčím banálním, co prostě mám, vyznám a už nemám. Trochu zapadne, že je to zásadní problém mého života, který jen tak není možné smazat. Respektive, cesta k odpuštění je poněkud jiná, vede nejen vnějším úkonem, ale také vnitřním hnutím.

Když zde Ježíš mluví o farizejích a zákonících, o vlivu jejich autority, rozhodně tím nechce zpochybnit projevy jejich zbožnosti. Problém se zde skrývá jinde a sice v povrchnosti, kterou dávají najevo. Tedy problém je v tom, že ony projevy zbožnosti se stávají cílem jejich jednání, nikoliv výsledkem jejich vztahu k Bohu. Proto Ježíš varuje učedníky před tím, aby přejímali s jejich učením i jejich praxi. V poznání se slov zákona se mají držet jejich příkladu, ale v následování už ne. Jestliže se projev zbožnosti stává cílem, pak se také stává určitou pýchou, znakem, kterým se člověk od těch druhých touží odlišovat. Prostě v tom konání farizeů a

zákoníků chybí pokora. Jenže ta je velice důležitá před Bohem. Důležitější než mnohé viditelné projevy. S tou pokorou pak souvisí i ona řeč o titulech, které si nemají učedníci dávat, nebo jimi někoho označovat. Ty tituly vedou k rozlišování, vyvyšování, zdůraznění hodnoty. Tím pádem i k nároku na autoritu, která ale není podložena jednáním. Může tedy být zavádějící, či dokonce svádějící z cesty. A vlastně je zcela jedno, jaké tituly použijeme. Mnohem důležitější a tím i problematičtější je, co těmi tituly vyjadřujeme.

V této Ježíšově řeči se uzavírá jeho zápas s autoritami své doby. Uzavírá se nikoliv jejich zlehčením, jakkoliv by se to mohlo zdát, ale spíše nebezpečím vyprázdnění, když cosi pozemského dostane přednost před věrností Bohu. Proti povrchně působícím farizeům a zákoníkům nabízí Ježíš sám sebe. A učedníky tak směřuje k následování jeho příkladu. Vnější pohledem to můžeme vidět tak, že se Ježíš moc neliší od svých posluchačů. Jistě, požívá zvláštní úcty, lidé jej také rádi zvou, vykazují čestná místa. Ale neděje se tak proto, že to vyžaduje na základě, ale protože v něm někoho výjimečného ti lidé sami vnímají. A to na základě jeho jednání, jeho slov, učení. Není to učitel, který se dobře obléká a kamkoliv přijde, musí vypadat tak, že zaujme znaky svého postavení. On to Ježíš nemá nějak zapotřebí. Kamkoliv přijde, tak zaujme už tím, že lidé od něj očekávají něco mimořádného. Nikoliv takovou běžnou zákonickou rutinu jako jsou zvyklí, ale cosi živějšího, hlubšího. A zde můžeme vidět již nejen vnějším pohledem, že Ježíš působí prostě jinak. Jde o pohled k Bohu, který otevírá. Přichází s pokorou, ne s tolika projevy vnějšími znaky víry, a přesto jeho víra je patrná. A je na ní patrné i to, kdo je Bůh. Bůh není někdo vzdálený, někdo cizí. Náhle tak mají všichni před očima učitele, který je hoden úcty a zároveň nestaví laťku následování někam do výšin, ale staví ji tak, že každý se může stát tím, kdo naplní požadavek Zákona, kdo se stane spravedlivým před Bohem.

Ježíš se tak stává vzorem i pro naše jednání, naši službu, kterou máme odkazovat k Boží autoritě. Je to autorita nikoliv vynucená přísným jednáním, ale přijatelná skrze jednání v milosti. I tak by se dalo charakterizovat napomenutí, kterým Ježíš varuje učedníky před hledáním úcty plynoucí z titulování mistry, otcí či učiteli. V Ježíši Kristu Bůh přišel mezi nás. Stal se blízkým každému, kdo potřebuje jeho pomoc. Proto i my jako jeho učedníci nemáme být zastížitelní někde ve výšinách, ale zde na zemi, kde je mnoho těch, kteří potřebují přijmout Boží pomocnou ruku. Naše zbožnost má být inspirující, ale ne svou náročností, ne pocitem výjimečnosti, ale ryzostí, upřímností. Má být inspirující tím, že ukazuje k Boží milosti jako skutečnosti, která působí v tomto světě a dotýká se tím každého lidského života. Být spravedlivým před Bohem tak není výsada několika málo schopných, ale naděje všech hledajících. Pak také můžeme být svědky toho, že Bůh je autorita, se kterou není potřeba stále zápasit, ale které se můžeme radostně odevzdávat. Je to přesně ta autorita, kterou potřebujeme, abychom drželi pohromadě, abychom zráli ve svém lidství, které je přece obrazem Boží moudrosti, dobroty a lásky.

Pane Ježíši, v pokoře jsi přišel mezi nás, abys tak nikoliv silou, ale láskou získal naše životy pro

neděle 5.listopadu 2017

Napsal uživatel Vlastislav Stejskal
Středa, 13 Březen 2019 15:17 -

svého Otce. Se stejnou pokorou i nám dáváš možnost tě následovat v tomto světě. Prosíme, dej našemu následování ryzost pokory, se kterou se tvá cesta stane dostupnou každému, kdo tě hledá.

Amen.

p { margin-bottom: 0.25cm; line-height: 120%; }